
การพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา
Accounting System Innovation Development of Cooperatives
and Agricultural Groups in Yala Province

ละออ มามะ*

Laor Mamah

นันทา จันทร์แก้ว**

Nuntha Chankaew

ศุภมาส รัตนพิพัฒน์***

Suppamas Rattanapipat

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา งานวิจัยคุณภาพได้ใช้เครื่องมือเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ผู้ทำบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา จำนวน 7 คน ในส่วนงานวิจัยเชิงปริมาณได้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 203 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตั้งแต่ 0.725 ถึง 0.750 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรมลิสเรลเวอร์ชัน 8.72 ผลการวิจัยพบว่า 1) สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีปัญหาปิดงบการเงินไม่ทันเวลา บันทึกบัญชีไม่เป็นไปตามหลักบัญชีที่รับรองทั่วไป และพนักงานบัญชีขาดความรู้พื้นฐานด้านบัญชี 2) แนวทางการแก้ปัญหาควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย และเพิ่มบทบาทการกำกับดูแลมากขึ้น 3) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้วัตกรรมการระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรม และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และ 4) การพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีได้ประยุกต์ใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซลในการบันทึกบัญชีตามหลักเกณฑ์สหกรณ์ในสมุดเงินสด สมุดรายวัน ทั่วไป สมุดบัญชีแยกประเภท งบทดลอง และรายงานทางการเงิน ให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

คำสำคัญ : การพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชี / นวัตกรรมระบบบัญชี / สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

---

*,**,***อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Instructor of Management Sciences Faculty, Yala Rajabhat University

ABSTRACT

This research was mixed methods research combined both quantitative and qualitative approaches together. The purposes of this research were to study the accounting system Innovation development by using a semi-structured interview as an instrument for collecting qualitative data from 7 accountants of cooperatives and agricultural groups in Yala Province. The quantitative research used questionnaire collecting data from 203 Accounting Executive Officers in three Southern Border Provinces with composite reliability between 0.725-0.750. Data was analyzed by SEM using Lisrel version 8.72. The results of the research showed that 1) cooperatives and farmer groups having problems closing financial statements in the accounting period. Accounting records do not conform to generally accepted accounting principles and bookkeeper lacking basic accounting knowledge; 2) Problem solving guidelines should emphasize on increasing training, simple technology application and cooperate governance; 3) variables having direct and indirect effects on accounting innovation system usage behavior of Accounting Executive Officers in three Southern Border Provinces was perceived innovation and benefit perceived ease of use; and 4) innovative accounting systems development, by applying Microsoft Excel to record accounts according to cooperative rules. Include, the cash book, general journal, ledger accounts, trial balances, and financial reports consistent with the context of cooperatives and agricultural groups in Yala.

Keywords : Accounting System Innovation Development / Accounting System Innovation / Cooperatives and Agricultural Groups

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสภาพเศรษฐกิจไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการเพาะปลูก ผลิตผลทางการเกษตรมีการพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งสินค้าทางการเกษตรได้ประสบกับปัญหาราคาคงต่ำ ขาดแหล่งเงินทุน ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย ตลอดจนไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าได้เองมาจนถึงปัจจุบัน เกษตรกรจึงมีฐานะยากจนและมีภาระหนี้สินจำเป็นต้องกู้เงินจากนายทุนซึ่งประสบปัญหาอัตราดอกเบี้ยสูง ภาครัฐจึงได้สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับเกษตรกรในรูปแบบ สหกรณ์โดยการดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ได้มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2458 ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วม ของสมาชิกในกลุ่มและการดำเนินงานในลักษณะการรวมกลุ่มสมาชิกให้เข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนา ประเทศ และให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้ นอกจากนี้ พระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย ได้ทรงส่งเสริมให้ก่อตั้งสหกรณ์ แห่งแรกขึ้น คือ สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ ณ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกและทรงเป็น นายทะเบียนสหกรณ์ รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แห่งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 รูปแบบสหกรณ์ เครดิตแบบไรท์ไฟเซินซึ่งการบริหารจัดการเป็นไปตามสหกรณ์ต้นแบบของประเทศเยอรมนี ซึ่งประเทศไทยได้ กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 7 ประเภท ตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2516 ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออกทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและ สหกรณ์เครดิตยูเนียน (Yala Provincial Agriculture and Cooperatives Office, 2021)

ในขณะที่การตั้งกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทยเริ่มจากกลุ่มชาวนาได้รวมตัวกันครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498 จากนั้นรัฐบาลได้สนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มชาวนาขยายไปทั่วประเทศ ครอบคลุมอาชีพ การเกษตรทุกสาขา และเพิ่มจำนวนขึ้นตามลำดับ เปิดโอกาสให้เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกร จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลสามารถดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ได้ และช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือกันในการประกอบ อาชีพการเกษตร ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรไทยได้ก่อตั้งมาแล้วครบรอบ 47 ปี กลุ่มเกษตรกรจำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มทำนา ทำไร่ ทำสวน ผู้ทำประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้เลี้ยงสัตว์ ปัจจุบันมีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 4,829 กลุ่มทั่วประเทศ (Thairath Online, 2021) จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่สหกรณ์ได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก จนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี การดำเนินงาน ในรูปแบบสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการ ประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นบนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรมและความเป็นเอกภาพ ของสมาชิก แต่ในปัจจุบันสหกรณ์หลายแห่งมีผลการดำเนินงานที่ดีแต่ไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้ภายใน ระยะเวลาที่กำหนดทำให้การดำเนินงานในรูปแบบของสหกรณ์ไม่สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากการทำบัญชีด้วยมือเพียงอย่างเดียว ขาดระบบบัญชีที่ดีที่เป็นเครื่องมือในการ นำมาเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้จ่ายเงิน อย่างถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันการดำเนินนโยบายของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดไว้ว่าสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรในการจ่ายเงินปันผลประจำปีกิจการต้องจัดทำบัญชีและสามารถปิดบัญชีได้ตามความเห็น ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้เท่านั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดการ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมหรือกระบวนการเชิงเทคนิคสมัยใหม่ของระบบบัญชีมาใช้ โดยเฉพาะสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาที่เป็นจังหวัดในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ประสบปัญหาในการจัดทำบัญชี ไม่สามารถปิดงบการเงินได้มีจำนวนทั้งสิ้น 15 แห่ง สมาชิกทั้งสิ้น 2,785 คน ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา การจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (Sriphakdee, 2020)

จากการลงพื้นที่ศึกษาปัญหาการบริหารความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชีของผู้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรเบื้องต้น ได้พบปัญหาสหกรณ์มีการทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน การจัดทำรายงานการเงิน ไม่สามารถยื่นแสดงรายงานงบการเงินทันต่อเวลา ส่งผลให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรยกเลิกการประกอบธุรกิจ ในจำนวนนี้สาเหตุมาจากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถปิดบัญชีและนำส่งรายงานทางการเงินไม่ทันเวลา มีจำนวนถึงร้อยละ 60 (Mamah & Chankaew, 2020) นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำงบทดลอง รายการปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีประจำปีและการจัดทำงบการเงินที่เกิดจากผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและรักษาเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี การบันทึกรายการในสมุดบัญชี การจัดทำผังบัญชี ในขณะที่เดียวกันผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรบางแห่งยังขาด พนักงานจัดทำบัญชี หรือถึงแม้ว่าสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจะมีพนักงานจัดทำบัญชีแต่ยังขาดพื้นฐาน ด้านบัญชีงการศึกษาไม่ใช่หลักสูตรบัญชี จึงไม่สามารถปิดงบการเงินได้ทันเวลา (Worakarnjananon, 2020)

นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่โดยประสานงานกับสหกรณ์จังหวัดยะลาเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาได้เห็นถึงความคาดหวังของสมาชิกของสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรทุกคนที่คาดหวังจะได้รับเงินปันผลเพื่อนำไปใช้เพื่อปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงยะลาจำกัดเป็นการรวมกลุ่มประชาชนที่มีความเดือดร้อน

เกี่ยวกับที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 153 คน ในระหว่างปี 2556-2563 รวมเป็นระยะเวลาดำเนินงาน 7 ปี สาเหตุของการไม่ได้รับเงินปันผลเกิดจากพนักงานบัญชีไม่บันทึกบัญชีให้เป็นปัจจุบัน เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีสูญหาย จากการตรวจสอบพบว่าพนักงานบัญชีทุจริตในหน้าที่ จึงเป็นปัญหาส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้สมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถที่จะระบุจำนวนเงินที่ชำระสินเชื่อบ้านและที่ดินได้ สมาชิกบางรายชำระครบแต่ไม่สามารถโอนสิทธิ์ครอบครองได้ ซึ่งถือได้ว่าสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นปัญหาจากการมีระบบบัญชีที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้สมาชิกขาดขวัญกำลังใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินงานต่อเนื่องของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ (Kaje, 2020) โดยแนวทางในการแก้ปัญหาจะใช้ระบบบัญชีที่มีระบบประมวลผลที่มีคุณภาพมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้รายงานทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานได้ทันเวลาซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรได้ดีขึ้น (Apisithpinyo, 2014) และนำรูปแบบการบริหารงานวัตรกรรมระบบบัญชีมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ทำบัญชีสหกรณ์สามารถจัดท่างการเงินได้รวดเร็ว ถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ง่าย ระบบไม่ซับซ้อน และสะดวกต่อการใช้งานรวมถึงสามารถนำมาเป็นเครื่องวัดผลการดำเนินงานและเป็นเครื่องมือในการป้องกันรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร และรักษาประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียได้ (Weerapriya, Leekpai & Hawat, 2008)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตรกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา เพื่อนำมาเป็นแนวทางให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนำไปใช้ในการควบคุมการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจากการที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีระบบบัญชีใหม่ที่น่าสนใจนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาวัตรกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา
  - 1.1 เพื่อศึกษาปัญหาาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา
  - 1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา
  - 1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาใช้นวัตรกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - 1.4 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาวัตรกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

สมมติฐานการวิจัย

- H1: การรับรู้ประโยชน์ของวัตรกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี
- H2: การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี
- H3: การรับรู้ประโยชน์ของวัตรกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี
- H4: การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี
- H5: ความตั้งใจในการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชีมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี
- H6: การรับรู้ประโยชน์ของวัตรกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชีผ่านความตั้งใจในการใช้นวัตรกรรมระบบบัญชี

H7: การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีผ่านความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพคณะผู้วิจัยทำการเจาะจงกลุ่มตัวอย่างจากสหกรณ์ที่มีผู้ทำบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมในการบริหารนวัตกรรมระบบบัญชีซึ่งต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานความรู้ทางบัญชี และสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานหรือผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจำนวน 7 แห่ง แห่งละ 1 คนมาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ 1 ได้แก่ สหกรณ์เดินรถยะลา จำกัด สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่งคั่งยะลา จำกัด และชุมชนสหกรณ์การเกษตรยะลา จำกัด กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ 2 ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรยะลา จำกัด กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ 6 ได้แก่ สหกรณ์บันนังสตา จำกัด และกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ 7 ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางวะหะตะเกะรอ จำกัด เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรและให้ทราบถึงความต้องการพัฒนาระบบบัญชีให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา และทำการสร้างเครื่องมือในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลให้สามารถนำไปสู่การตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย และอธิบายผลให้ครอบคลุมมากที่สุด โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) (Creswell, 2015) และใช้แบบสอบถามครึ่งโครงสร้างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการพัฒนา นวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แบบคำถามปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ 1) ในกรณีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถปิดบัญชีได้เกิดจากสาเหตุใด? เป็นระยะเวลาที่กี่ปี? 2) สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันหรือไม่ เพราะเหตุใด? 3) ปัจจุบันการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรใช้ระบบใดบ้าง? 4) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร? 5) แนวทางแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีอะไรบ้าง? 6) คณะกรรมการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาการจัดทำงบการเงินหรือไม่ อย่างไร? และ 7) หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้แก่หน่วยงานใดบ้าง และมีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหาในการจัดทำงบการเงินหรือไม่ อย่างไร?

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนา นวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบคำถามปลายเปิดจำนวน 14 ข้อ ประกอบด้วย 1) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำบัญชีมีที่เหมาะสมกับการช่วยจัดทำบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ควรเป็นอย่างไร? 2) ระบบบัญชีที่ดีที่สามารถนำมาใช้เก็บรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้ง่ายขึ้นควรเป็นอย่างไร? 3) รูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดทำบัญชีให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในปัจจุบันควรเป็นอย่างไร? 4) การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชีจำเป็นหรือไม่ อย่างไร? 5) ท่านมีการพัฒนา นวัตกรรมในการจัดทำบัญชีตามความต้องการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรหรือไม่ อย่างไร? 6) ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประยุกต์ใช้ในระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร? 7) รูปแบบและแบบฟอร์มที่ใช้ในการดำเนินงานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานควรเป็นอย่างไร? 8) แบบฟอร์ม

สมุดเงินสตรับ-จ่าย สมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท งบทดลอง กระดาษทำการและรายงานทางการเงิน ควรเป็น อย่างไร? 9) แบบฟอร์มสมุดเงินสตรับ-จ่าย สมุดรายวันทั่วไปบัญชีแยกประเภท งบทดลอง กระดาษทำการ และรายงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร? 10) ท่านมีแบบฟอร์มสมุดเงินสตรับ-จ่าย สมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท งบทดลอง กระดาษทำการและรายงานทางการเงินสามารถรายงานข้อมูล ได้ทันต่อเวลาและรวดเร็ว หรือไม่ อย่างไร? 11) ท่านมีแบบฟอร์มที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับรายการรับ-จ่ายของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างละเอียด และเป็นปัจจุบัน หรือไม่ อย่างไร? 12) ท่านมีแบบฟอร์มที่สามารถแก้ไข ข้อผิดพลาด และสามารถประมวลผลได้ถูกต้องและรวดเร็ว หรือไม่ อย่างไร? 13) ท่านสามารถตรวจสอบ ความถูกต้องและขั้นตอนการอนุมัติรายการรับ-จ่ายเงินหรือไม่ อย่างไร? และ 14) ข้อเสนอแนะ

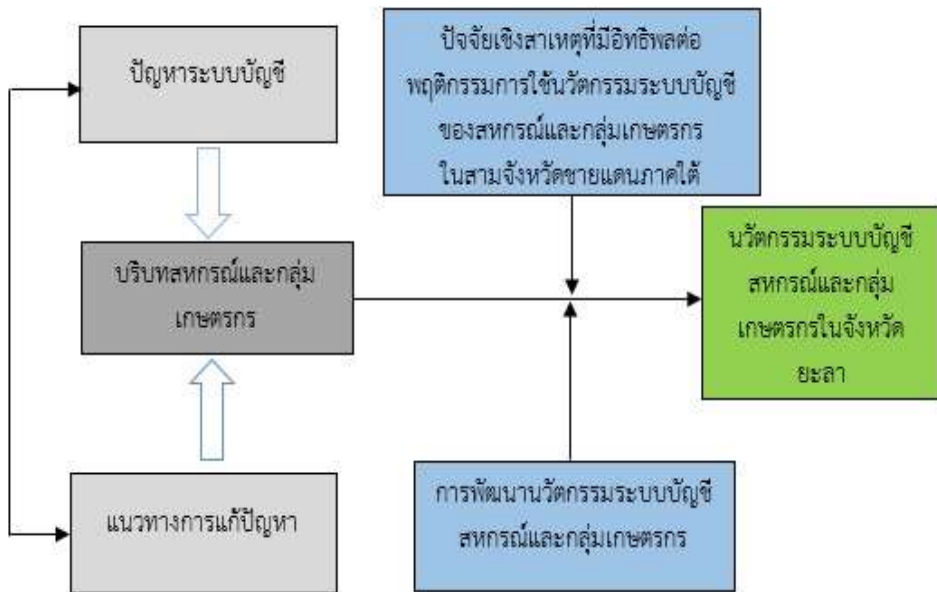
ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 214 คน (Cooperative Promotion Department, 2021) โดยในงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจากประชากรทั้งหมด และได้กำหนด ความเพียงพอของกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามหลักเกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต 10 ตัวแปร (Hair et al., 2010) และทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผ่าน Google Form ระยะเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 60 วัน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตอบกลับมาทั้งสิ้น จำนวน 203 ชุด คิดเป็นอัตราผลตอบแทนร้อยละ 94.86 ซึ่งอัตราการตอบกลับมากกว่าร้อยละ 20 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Aaker, Kumar & Day, 2001)

การพัฒนาเครื่องมือในงานวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้กำหนด แบบสอบถามเป็น 5 ตอน ตอนแรกเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระยะเวลา ในการทำงาน และตำแหน่งงานในปัจจุบัน ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย 2 คำถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบกลุ่ม และระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่ม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ของ นวัตกรรม Perceived Innovation Benefit (PIB) เป็นตัวแปรแฝงภายนอก มีคำถามจำนวน 3 ข้อ วัดจาก คุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ (X1) ความเกี่ยวข้องกับงาน (X2) และผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ (X3) ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน Perceived Ease of Use (PEU) เป็นตัวแปรแฝงภายนอก มีคำถามจำนวน 3 ข้อ วัดจาก ความชัดเจนของระบบ (X4) ความเข้าใจง่าย (X5) และความพึงพอใจในการ ใช้งาน (X6) ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี Accounting Innovation System Usage Intention (AUI) เป็นตัวแปรแฝงภายใน มีคำถามจำนวน 2 ข้อ วัดจาก การรับรู้คุณค่าของ ระบบบัญชีใหม่ (Y1) ความเข้าใจระบบด้วยตนเองได้ (Y2) และตอนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการ ใช้นวัตกรรมระบบบัญชี Accounting Innovation System Usage Behavior (AUB) เป็นตัวแปรแฝง ภายใน มีคำถามจำนวน 2 ข้อ วัดจาก ทัศนคติที่ดีต่อการใช้งาน (Y3) และการยอมรับและปรับตัว ในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (Y4)

โดยแบบสอบถามในตอนที่ 2-6 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Ratio Scales) 5 ระดับ และคณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC มีค่าคะแนนแต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.0 จากนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการ ทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง โดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination Power) ใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรม การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน

ความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี และพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.617 - 0.828 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์การยอมรับการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 (Nunnally, 1978) และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.761-0.904 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Nunnally and Bernstein, 1994)

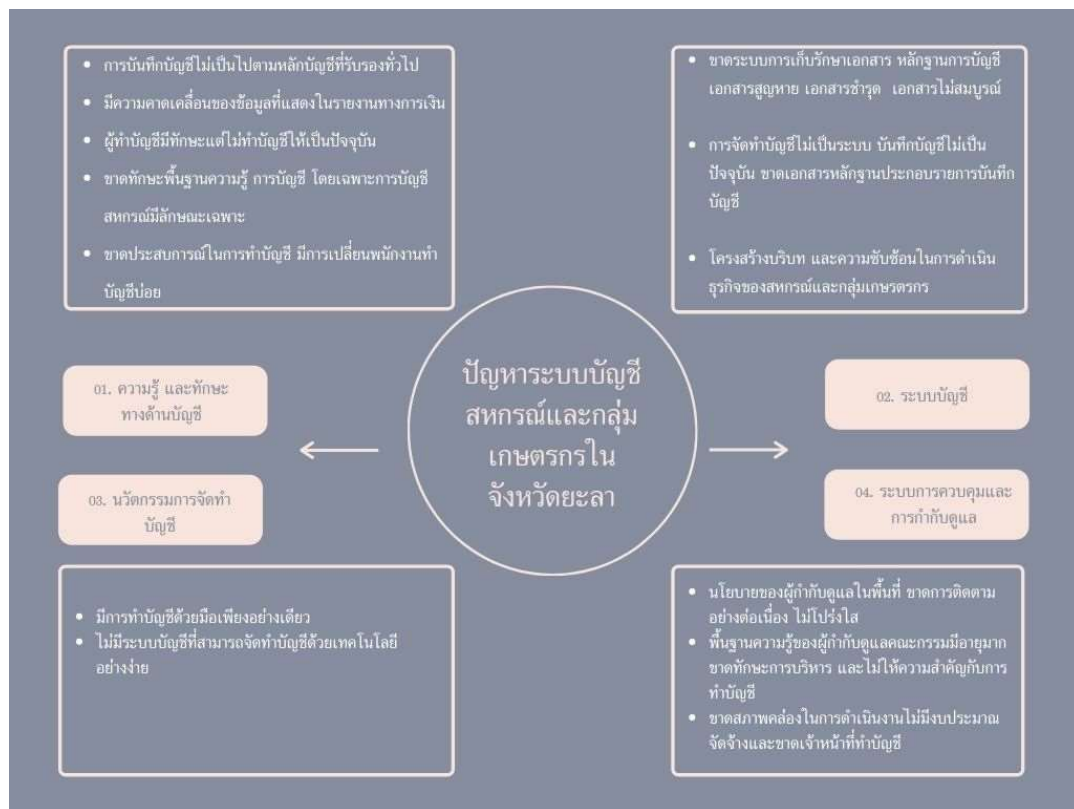
คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการวัดและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงสอดคล้องและความเชื่อมั่น ดังนี้ ความตรงเชิงสอดคล้องเป็นการพิจารณาความสอดคล้องกันของการนิยามและการวัดแนวคิดในงานวิจัยนี้วัดโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ปัจจัยจากค่า Factor Loading โดยโครงสร้างทั้ง 4 ตัว มีค่าอยู่ระหว่าง 0.764-0.899 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.40 แสดงถึงระดับความพอเพียงของความตรงในการวัดตามโครงสร้าง (Chow and Chan, 2008) จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาคำนวณหาค่า CR มีค่าอยู่ระหว่าง 0.725-0.750 ซึ่งมีค่าเกินกว่า 0.70 แสดงถึงการมีความเพียงพอของความตรงเชิงสอดคล้องและมีความเชื่อถือได้ของมาตรวัด (Fornell and Larcker, 1981; Hair, et al., 2010) และทำการคำนวณหาค่า AVE เพื่อเปรียบเทียบกรอบความแปรปรวนกับความคาดเคลื่อนในการวัด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.520-0.585 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นว่าการวัดมีความตรงเชิงสอดคล้อง (Barclay, et al., 1995) จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือเพื่อนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาการพัฒนาวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั้งในวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตอบปัญหาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา พบว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถปิดบัญชีและนำส่งรายงานทางการเงินได้ทันเวลา นำไปสู่ปัญหาไม่สามารถปิดงบการเงินได้ทันเวลาต่อเนื่องมาหลายปีเนื่องจากปัญหา 1) ด้านความรู้และทักษะของผู้ทำบัญชี โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่ระบุว่า “เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ด้านการบัญชี” สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญกล่าวเสริมว่า “ความรู้ด้านบัญชีไม่ชัดเจนทำให้ไม่สามารถปิดบัญชีได้” รวมถึง “เจ้าหน้าที่ขาดความต่อเนื่องทำให้เกิดความล่าช้า” 2) ระบบบัญชี โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญระบุว่า “เอกสารสูญหายไม่ครบถ้วน” ได้รับการสนับสนุนปัญหานี้จากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่ระบุว่า “โครงสร้างภายในระบบการรับชำระหนี้ยังไม่เป็นระบบ” 3) นวัตกรรมการจัดทำบัญชี โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญระบุว่า “บันทึกบัญชีด้วยมือมีความผิดพลาด ไม่มีการใช้เทคโนโลยี” รวมถึง “ไม่มีการบันทึกบัญชีขึ้นต้น หรือบันทึกความจำไว้เป็นหลักฐาน” ก่อให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชีไม่เป็นไปตามวงจรบัญชีตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนดไว้ และ 4) การกำกับดูแล โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญระบุว่า “คณะกรรมการมีอายุมากขาดทักษะการบริหาร ไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชี” ส่งผลให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถปิดบัญชีประจำปีและนำส่งรายงานได้ทันเวลาตั้งข้อสังเกตได้ว่าการดำเนินงานไม่โปร่งใส จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้คณะผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุปแสดงไว้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหา ระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

จากนั้นคณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหาาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในจังหวัดยะลา พบว่า จากข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถปิดบัญชีได้ทันเวลา นำไปสู่แนวทางแก้ปัญหาในการปิดงบการเงินให้ได้ทันเวลา โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้งผู้กำกับดูแลและ ผู้จัดทำบัญชีสหกรณ์เห็นร่วมกันว่าต้องมีการพัฒนาระบบบัญชีให้สามารถประมวลที่รวดเร็วมีความถูกต้อง แม่นยำ และปรับพื้นฐานด้านความรู้และทักษะทางด้านบัญชี โดยระบุว่า “ประมวลได้ทันท่วงที ออกงบการเงิน ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และสามารถเรียกดูข้อมูลได้ทุกส่วน” นอกจากนี้ การปิดงบการเงินให้ไปเป็นตามรอบระยะเวลา บัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สามารถประกาศผลประกอบการและการประกาศจ่ายเงินปันผล ให้กับสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญระบุว่า “การบันทึกบัญชี ตามหลักบัญชี” สนับสนุนโดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ระบุว่า “บันทึกรวดเร็วขึ้นและข้อผิดพลาดน้อยลง” ดังนั้น หากรูปแบบระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการพัฒนาโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้จะช่วย ลดความผิดพลาด ประมวลผลได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาคณะผู้วิจัยได้สรุปไว้ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.00 อายุ 30-40 ปี ร้อยละ 76.00 ระยะเวลาในการทำงาน

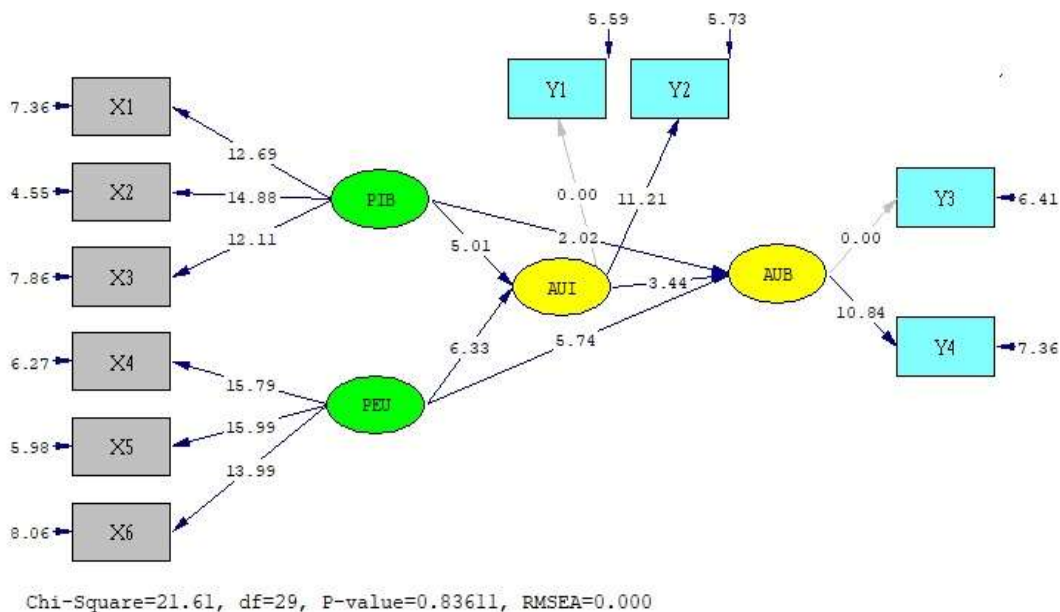
5-10 ปี ร้อยละ 50.70 ตำแหน่งงานในปัจจุบันเป็นผู้บริหารฝ่ายบัญชี ร้อยละ 36.00 รูปแบบกลุ่มเป็นสหกรณ์ ร้อยละ 98.00 และระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่ม 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.20

การวัดความเหมาะสมโดยรวม

จากการวิเคราะห์พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าใช้ในการพิจารณา ดังนี้ ค่า $\chi^2 = 21.606$, p-value = 0.836, df = 29 ($\chi^2/df = 0.745$), RMSEA = 0.000, GFI = 0.979, AGFI = 0.960 NFI = 0.990, NNFI = 1.005, IFI = 1.003, CFI = 1.000, RFI = 0.985, SRMR = 0.028, CN = 465.484 ซึ่งพบว่า ค่าไคร้สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 ค่า RMSEA น้อยกว่า 0.05 ค่า GFI, AGFI, NFI, NNFI, IFI และค่า CFI มีค่าสูงกว่า 0.95 และค่า CN มากกว่า 200 สะท้อนถึงโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ค่า RFI มีค่าสูงกว่า 0.95 และค่า SRMR มีค่าน้อยกว่า 0.05 สะท้อนถึงโมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Schumacker and Lomax, 2010) จึงสรุปได้ว่าการพิจารณาความกลมกลืนโมเดลทั้งหมดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่า R^2 ของความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีและพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี มีค่าเท่ากับ 0.758 และ 0.824 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าสมการโครงสร้างความแปรปรวนของตัวแปรแฝงภายในถูกอธิบายได้ด้วยความแปรปรวนของตัวแปรอิสระได้ ร้อยละ 75.8 และ 82.4 ตามลำดับ

การทดสอบปัจจัยเชิงสาเหตุ

จากการทดสอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรม (PIB) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUI) ($\beta = 0.382$, t-value = 5.008, $p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (PEU) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUI) ($\beta = 0.490$, t-value = 6.331, $p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 การรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรม (PIB) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUB) ($\beta = 0.158$, t-value = 2.024, $p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (PEU) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUB) ($\beta = 0.502$, t-value = 5.737, $p < 0.05$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 ความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUI) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUB) ($\beta = 0.362$, t-value = 3.445, $p < 0.05$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 5 การรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรม (PIB) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUB) ผ่านความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUI) ($\beta = 0.138$, t-value = 2.885, $p < 0.05$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 6 และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (PEU) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUB) ผ่านความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมระบบบัญชี (AUI) ($\beta = 0.177$, t-value = 3.143, $p < 0.05$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 7 สรุปจากการทดสอบสามารถยอมรับสมมติฐานได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการทดสอบสมมติฐานตามโมเดลสามารถยอมรับสมมติฐานได้ทั้งหมด รายละเอียดดังภาพที่ 4 และตาราง 1

ภาพที่ 4 ค่า T-values จากผลการวิเคราะห์เส้นทาง

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแปรผล	AUI			AUB		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
AUI	-	-	-	0.362* (0.105)	-	0.362* (0.105)
PIB	0.382* (0.076)	-	0.382* (0.076)	0.296* (0.070)	0.138* (0.048)	0.158* (0.078)
PEU	0.490* (0.077)	-	0.490* (0.077)	0.679* (0.078)	0.177* (0.056)	0.502* (0.087)

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

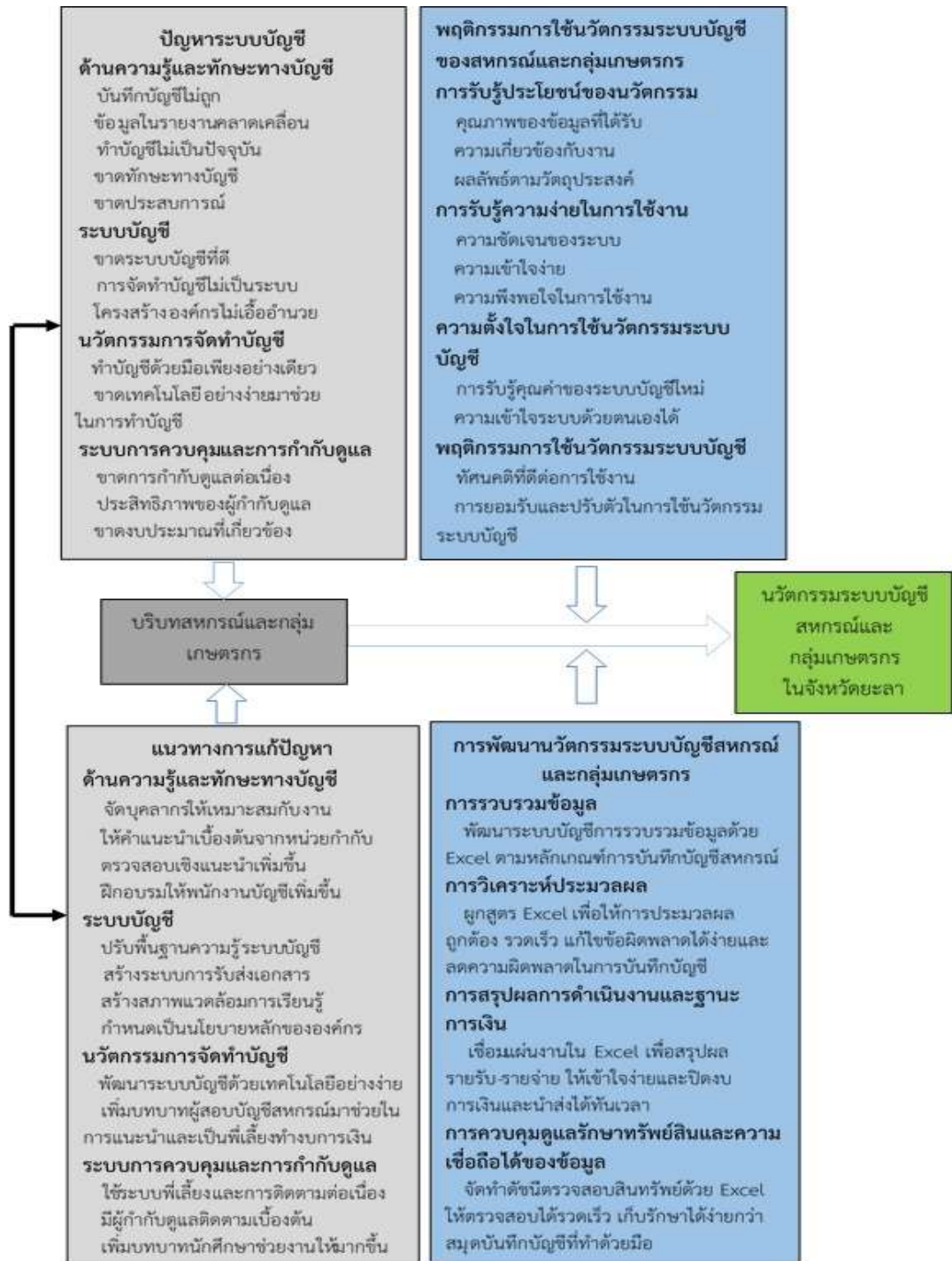
จากนั้นคณะผู้วิจัยได้พัฒนานวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาเพื่อแก้ปัญหาด้วยกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรม Excel พบว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญระบุว่า การประยุกต์ใช้โปรแกรม Excel ในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมุ่งในด้าน 1) การรวบรวมข้อมูล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชีของสหกรณ์อยู่บนพื้นฐานการบันทึกบัญชีที่รับรองทั่วไป และช่วยลดต้นทุนการจัดทำบัญชี 2) การวิเคราะห์ที่ประมวลผล ถูกต้อง รวดเร็ว ลดความผิดพลาดในการคำนวณ 3) การสรุปผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรปิดบัญชีและ

นำส่งรายงานทางการเงินได้ทันเวลา และ 4) การควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สินและข้อทางการเงินมีความเชื่อถือมีระบบการผ่านรายการบัญชีที่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว และการเก็บรักษาข้อมูลมีความปลอดภัย รายละเอียดสรุปได้ดังแสดงในภาพที่ 5

โครงสร้างทบทวน วรรณกรรม	การพัฒนานวัตกรรม ระบบบัญชี	แก้ปัญหา
ด้านพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชี : กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีด้วย Excel		
1. การรวบรวมข้อมูล	พัฒนาระบบบัญชีการรวบรวมข้อมูลด้วย Excel ตามตามหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชีสหกรณ์ระบบบัญชีที่ขึ้นลดต้นทุนในจัดทำบัญชี	ระบบบัญชีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสหกรณ์ที่มีรูปแบบการบันทึกบัญชีโดยเฉพาะสมุดบันทึกบัญชีมีหลายเล่ม
2. การวิเคราะห์ประมวลผล	ผูกสูตรExcel เพื่อประมวลผลถูกต้อง และรวดเร็ว แกไขข้อมูลที่ผิดพลาดได้ง่ายลดความผิดพลาดในการบันทึกบัญชี	ข้อผิดพลาดและในการแก้ไขข้อผิดพลาดใช้เวลานานล่าช้าในการประมวลผล
3. การสรุปผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน	เชื่อมแผ่นงานใน Excel เพื่อสรุปผลรายรับ-รายจ่ายเข้าใจง่าย ปิดงบการเงินและนำเสนอได้ทันเวลา	ไม่สามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินในวันสิ้นงวดบัญชี
4. การควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สินและความเชื่อถือได้ของข้อมูล	จัดทำดัชนีตรวจสอบสินทรัพย์ด้วย Excel ตรวจสอบได้รวดเร็ว เก็บรักษาได้ง่ายกว่าสมุดบันทึกบัญชีที่ทำด้วยมือ	ไม่ได้บันทึกสินทรัพย์และปรับปรุงค่าเสื่อมราคาให้เป็นปัจจุบัน

ภาพที่ 5 การพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

และจากการศึกษาปัญหาระบบบัญชีและแนวทางการแก้ไขปัญหาระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาคณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 สรุปรูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา พบว่า บริบทการจัดทำบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลา มีปัญหาทางด้านความรู้และทักษะทางบัญชี ยังขาดความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการทำบัญชี ขาดนวัตกรรมการจัดทำบัญชีปัจจุบันยังทำบัญชี ด้วยมือเพียงอย่างเดียว ขาดระบบการควบคุมและการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง และสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรใน จังหวัดยะลาต้องการให้มีการแก้ปัญหาทางด้านความรู้และทักษะทางบัญชีโดยมีการปรับบุคลากรให้เหมาะสมกับ งานบัญชีและฝึกอบรมให้พนักงานบัญชีเพิ่มขึ้น มีการปรับพื้นฐานความรู้ระบบบัญชีให้มากขึ้น สร้างระบบให้ ครอบคลุมทุกระบบงาน ต้องการให้มีการพัฒนาระบบบัญชีด้วยเทคโนโลยีอย่างง่าย รวมถึงจัดพี่เลี้ยงช่วยเหลือ ในการจัดทำทางการเงิน มีการใช้ระบบที่เลี้ยงและการติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่อง และจากการศึกษา พฤติกรรมการใช้นวัตกรรมการระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบบัญชีด้วย เทคโนโลยีอย่างง่าย พบว่า ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมาใช้ เทคโนโลยีในการจัดทำบัญชี การพัฒนาระบบบัญชีนวัตกรรมจะต้องเน้นถึงการรับรู้ถึงคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ ความเกี่ยวข้องกับงาน ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ และระบบบัญชีนวัตกรรมจะต้องมีความชัดเจนของระบบ เข้าใจง่าย และเมื่อใช้ระบบแล้วจะต้องเกิดความพึงพอใจในการใช้งานเพื่อให้เกิดการรับรู้คุณค่าของระบบบัญชี ใหม่ และเกิดความเข้าใจระบบด้วยตนเองได้ซึ่งจะทำให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มาใช้นวัตกรรมการระบบบัญชี และผลการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัด ยะลา ได้มีระบบการรวบรวมข้อมูลที่พัฒนาระบบบัญชีการรวบรวมข้อมูลด้วย Excel ตามหลักเกณฑ์การบันทึก บัญชีสหกรณ์ มีระบบการวิเคราะห์ประมวลผลด้วยการผูกสูตร Excel เพื่อให้การประมวลผลถูกต้อง รวดเร็ว แก้ไขข้อผิดพลาดได้ง่ายและลดความผิดพลาดในการบันทึกบัญชี มีระบบการสรุปผลการดำเนินงานและ ฐานะการเงินโดยมีการเชื่อมแผ่นงานใน Excel เพื่อสรุปผลรายรับ-รายจ่าย ให้เข้าใจง่ายและปิดงบการเงิน นำส่งได้ทันเวลา และมีระบบการควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สินและความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยการจัดทำ ดัชนีตรวจสอบสินทรัพย์ด้วย Excel ให้ตรวจสอบได้รวดเร็ว เก็บรักษาได้ง่ายกว่าสมุดบันทึกบัญชีที่ทำด้วยมือ ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่ารูปแบบนวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาสามารถ ช่วยให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจัดทำบัญชีได้ง่ายขึ้น เนื่องจาก การพัฒนานวัตกรรมการระบบบัญชีสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดยะลาได้ถูกพัฒนาขึ้นจากการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาที่แท้จริงที่ไม่สามารถ จัดทำทางการเงินได้สำเร็จและทันเวลาซึ่งเป็นการเน้นพัฒนาระบบบัญชีนวัตกรรมให้ตรงความต้องการของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในขณะเดียวกันก่อนดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการระบบบัญชีได้ให้ความสำคัญกับ การพิจารณาถึงพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้งานก่อนเข้าสู่กระบวนการพัฒนาระบบบัญชีเนื่องจาก หากพัฒนานวัตกรรมการระบบบัญชีจนพร้อมใช้งานแต่ผู้ใช้ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือไม่เห็นถึงประโยชน์ในการใช้ ระบบบัญชีใหม่หรือกระบวนการใหม่จะทำให้ไม่มีประโยชน์ในการพัฒนาระบบบัญชีใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Aiangoon, et al. (2020) พบว่า สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ขาดการวางแผนการทำงาน ที่ดี มีการบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันและนำส่งงบการเงินไม่ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่บัญชี ขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชีซึ่งการแก้ปัญหาต้องเน้นการเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถให้กับเจ้าหน้าที่บัญชี มีการพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน มีการใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายเข้ามาช่วยในกระบวนการจัดทำบัญชี และใช้บทบาทของหน่วยงานกำกับดูแลมาช่วย เป็นพี่เลี้ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Promraksa & Uachanachit (2021) พบว่า กระบวนการควบคุมภายใน รวมถึงการกำกับดูแลที่ดีสามารถทำให้เกิดคุณภาพของสารสนเทศทางการบัญชีได้ซึ่งการพัฒนาบบบัญชีใหม่

ที่ใช้เทคโนโลยีควรให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในและการกักดูแลที่ตีควบคู่ไปด้วย สอดคล้องกับ Weerapriya, Leekpai, & Hawat (2008) กล่าวว่า แก่ปัญหาการปิดบัญชีและไม่สามารถนำส่งงบการเงินได้ทันเวลา ควรประยุกต์ใช้โปรแกรม Excel เข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชีให้สามารถประมวลผลได้รวดเร็ว และถูกต้องซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่ายและผู้ใช้งานส่วนใหญ่มีความเคยชินในการใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaowakeeratiphong & Wongnaya (2021) พบว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลควรให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้ถึงความเหมาะสมและให้เห็นถึงความเป็นประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Baregheh, Rowley & Sambrook (2009) พบว่า นวัตกรรมระบบบัญชีที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการศึกษาปัญหาหาแนวทางการแก้ปัญหาและการศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีถือเป็นเครื่องมือช่วยในการรวบรวมข้อมูลหลักฐานการรับ-รายจ่าย ผ่านการบันทึกบัญชีที่อยู่บนพื้นฐานของการบัญชีที่รับรองทั่วและสามารถช่วยให้การรายงานการดำเนินงานของกิจการมีประสิทธิภาพขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Naksuwan (2019) พบว่า การพัฒนาระบบบัญชีที่ใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายให้เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานถือเป็นเครื่องมือในการเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้สามารถลดปัญหาการปิดบัญชีและการนำส่งรายงานทางการเงินได้ทันเวลาและสามารถช่วยให้จ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิกประจำปีได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า การปรับพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหลักการบัญชีเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนา นวัตกรรมระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ดังนั้นสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรควรให้ความสำคัญกับการ ส่งเสริมความรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสหกรณ์ให้กับผู้ทำบัญชีให้สามารถจัดทำ บัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถนำความรู้มาปรับกระบวนการจัดทำบัญชีให้ง่ายและลดความซับซ้อน ในขั้นตอนต่าง ๆ

2. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการกำกับดูแลในการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำบัญชีถือเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จะทำให้การจัดทำบัญชีสำเร็จได้ทันเวลา ดังนั้น สำนักงานสหกรณ์จังหวัดในฐานะผู้กำกับดูแลสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรเพิ่มบทบาทในการเข้ามาเป็นที่เล็งและฝึกทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานการจัดทำ บัญชีอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้การบริหารจัดการระบบบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และติดตามประเมินผล และให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีด้วยเทคโนโลยีอย่างง่าย ดังนั้นในงานวิจัย อนาคตควรมีการศึกษาการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีด้วยเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน เช่น การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันการบริหารจัดการระบบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

2. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรใน จังหวัดยะลาเท่านั้น ซึ่งเป็นบริบทของการดำเนินงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจมีบริบท แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาการพัฒนานวัตกรรมระบบบัญชี ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย

References

Aaker, D. A., Kumar, V. & Day, G. S. (2001). **Marketing Research**. New York : John Wiley & Sons.

Aiangoon, W., et al. (2020). Guidelines for The Knowledge Development in The Accounting

- of Cooperative in Bann Mankong Project, Chanthaburi Province. **Santapol College Academic Journal**, 6(1), 48-57.
- Apisithpinyo, B. (2014). **Managerial Accounting**. Nakhon Ratchasima : Panda Learning Book.
- Barclay, D., Higgins, C. and Thompson, R. (1995). The Partial Least Squares (PLS) Approach to Causal Modeling: Personal Computer Adoption and Use as an Illustration. **Technology Studies**, 2(2), 285-309.
- Baregheh, A., Rowley, J., and Sambrook, S. (2009). Towards a Definition of Innovation. **Management Decision**. 47(8), 1323-1339.
- Chaowakeeratiphong, T. & Wongnaya, S. (2021). Guidelines to Develop Digital Citizenship of Students at the Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 26(4), 72-85
- Chow, W. S. and Chan, L. S. (2008). Social Network, Social Trust and Shared Goals in Organizational Knowledge Sharing. **Information and Management**, 45(7), 458-462.
- Cooperative Promotion Department. (2021). **History of Cooperative in Thailand**. [Online]. Available: <https://web.cpd.go.th>. [2021, March 31].
- Creswell, J. W. (2015). **A Concise Introduction to Mixed Methods Research**. Thousand Oaks, C.A. : Sage Publications.
- Fornell, C. and Larcker, D.F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. **Journal of Market Research**, 18(1), 39-50.
- Hair, J. F., et al. (2010). **Multivariate Data Analysis: A Global Perspective**. (7 th ed). New Jersey : Pearson Education Inc.
- Kaje, R. (2020, August 1). Accounting Officer, Yala Provincial Agriculture and Cooperatives Office 21. Interview.
- Mamah, L. & Chankaew, N. (2020). Risk Management Problem of Cooperative Auditors and Farmer Group in Yala Province. **WMS Journal of Management Walailak University**, 9(2), 59-71.
- Naksuwan, W. (2019). **Basic Accounting**. Bangkok : Pattanawichakarn(2535).
- Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric theory**. New York : McGraw-Hill.
- Nunnally, J. C. and Bernstein, I. H. (1994). **Psychometric Theory**. (3 rd ed). New York, NY : McGraw-Hill.
- Promraksa, S. & Uachanachit, D. (2021). The Influence of Internal Control Processes Affecting Quality of Accounting Information and Efficiency in the Operation of the Organization. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 27(4), 155-169.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). **A beginner's guide to structural equation modeling**. (3 rd ed). New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates.
- Sriphakdee, S. (2020, August 1). Accounting Officer, Yala Provincial Agriculture and Cooperatives Office 21. Interview.

- Thairath Online. (2021). **47 Years Foundation Day "Agricultural Groups"**
Cooperative Promotion Department support to strength [Online].
Available: <https://www.thairath.co.th>. [2021, March 31].
- Weerapriya, W., Leekpai, J. & Hawat, P. (2008). **Accounting System**. (24 th ed).
Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.
- Worakarnjananon, M. (2020, August 1). Accounting Officer, Yala Provincial Agriculture
and Cooperatives Office 21. Interview.
- Yala Provincial Agriculture and Cooperatives Office. (2021). **History of Cooperative in
Thailand**. [Online]. Available: <https://web.cpd.go.th/yala/index>. [2021, March 31].